

ÅLESUND KOMMUNE

SAKSPAPIR

UTKAST TIL LOV OM KOMMUNAL BEREDSKAPSPLIKT MM - HØRING

Dokumentinformasjon:

Saksbehandler:	ArkivsakID: 08/3316	Avgjøres av: F
Albert E. Gjørtz	JournalID: 08/38757	
Tlf: 70 16 20 06	Arkiv: K2-X11	
E-post: postmottak@alesund.kommune.no		

Politisk behandling:

Organ:	Møtedato:	Sak nr.
ÅLESUND FORMANNSKAP	13.10.2008	112/08

Vedlegg:

Høringsbrev fra Justisdepartementet datert 30.06.2008

Utrykte dokumenter i saken:

Justisdepartementet – Utkast til lov datert 30.06.2008.

Det finnes også på regjeringens hjemmeside:

<http://www.regjeringen.no/upload/JD/Vedlegg/Hoeringer/pdf.pdf>

Saksopplysninger:

Justisdepartementet har oversendt høringsbrev datert 30. juni. Ålesund kommune har fått forlenget høringsfristen fra 7. til 17. oktober d.å.

Lovutkastet fremstår som en betydelig endring av flere forhold som berører kommunene direkte - i hovedsak er det foreslått å gi kommunene nye oppgaver og økende utgifter, utgifter som til dels ikke blir styrbare for kommunen.

Høringsuttalen er basert på tilsvarende uttale fra Bergen og Stavanger kommuner, som har hatt en grundig gjennomgang og saksbehandling. Ålesund brannvesen KF og kommuneoverlegen har også gitt innspill til saken.

Vurdering:

Høringsbrevet og høringsnotatet fremhever de fem krigsårene som et forklarende bakteppe for hvorfor Sivilforsvarsloven av 1953 fikk sin daværende profil og fokus på beskyttelse av sivilbefolkningen. Hovedlinjene fra 1953 står fast i dagens lovtekst. Fremvekst av nye

trusselbilder, der risiko for uønskede hendelser i fredstid har fått en mer fremtredende rolle, tilsier at lovens bestemmelser moderniseres og oppgraderes. Denne dreining i trusselbildet tilsier større synliggjøring og presisering av kommunenes ansvar og Sivilforsvarets fredstidsfunksjoner i et lovverk som favner uønskede hendelser både i krig og fred.

Bistandsapparat.

Gjentatte erfaringer viser at tilstrekkelig håndtering av omfattende hendelser som ras, flom, gasslekkasjer og tilhørende skadebegrensende tiltak krever betydelig større innsats enn det en enkelt kommune er i stand til å håndtere. Dette kan bøtes på ved å etablere sektorovergripende strategisk ledelse, relevant spisskompetanse for øvrig og innsats med det mest relevante materiell.

Departementet bør vurdere en hensiktsmessig etablering av et disponibelt apparat for bedre regional koordinering av ledelse, kompetanse og ressursdisponering. Slik understøttelse kan legges til de større kommunene, som allerede har velfungerende ledelsesstrukturer for kommunal krisehåndtering, bred relevant kompetanse og tjenlig utstyr for de fleste aktuelle fagområdene. En utviding av RITS-ordningen (Rednings Innsats Til Sjø) med bruk av helikopter, kan gjøre at responstiden blir meget kort. Ålesund kommune forventer at departementet sørger for at det økonomiske fundamentet ligger til rette for en slik løsning. Kostnaden med en slik ordning kan enten dekkes i sin helhet av staten, eller dekkes gjennom en rettferdig fordeling mellom kommunene som deltar i ordningen. Jfr. dagens ordning med interkommunalt utvalg for akutt forurensing (IUA).

Satse på Sivilforsvaret

Ålesund kommune støtter den videre fornying av Sivilforsvaret som en tung nasjonal aktør i innsats mot skadevirkningene av de nye truslene. Dette gjelder særlig klimaendringene, som setter ulike lokale, regionale og statlige hjelpeapparat på store utfordringer. Vi forutsetter at Sivilforsvarets oppgave som forsterkning til den kommunale og regionale beredskap oppgraderes vesentlig og tilpasses det nye trusselbildet. Opprustingen vil i tid korrespondere godt med den motsvarende gjennomførte nedbygging av forsvaret - ressurser som tidligere var disponible som støtte til det sivile samfunnet. Sivilforsvaret vil med sin regionstruktur være velegnet til å gi bistand til de lokale aktørene, selv om responstiden naturlig nok vil måtte bli noe lang. Vi forutsetter derfor at Sivilforsvarets organisering, kompetanse og materiell i betydelig større grad enn i dag oppgraderes og moderniseres i tråd med det behov som kommer frem gjennom kommunale ROS-analyser.

Ålesund kommune er generelt for en styrking av Sivilforsvaret, men vil samtidig påpeke at det er viktig at de som er først ute på et skadested er utrustet så vel kompetanse- som utstyrmessig, for å kunne løse den akutte situasjonen best mulig. Dette innebærer bl.a. at grunnutdanningen for deltids brannpersonell må heves i tråd med dette.

Ålesund kommune har en klar oppfatning av at ideen om å slå sammen deler av Sivilforsvaret og branntjenesten i Norge, slik det er gjort i Sverige gjennom å etablere et "Redningsverk", bør vurderes på nytt.

Sivilforsvarsmateriell - kommunal utgift

Sivilforsvarets materiell bør moderniseres. Når vi først fremhever dette, vil vi skynde oss med å tilføye at vi støtter den foreslåtte endringen hvor Sivilforsvaret selv overtar forvaltning og vedlikehold av eget materiell. Det er imidlertid ikke akseptabelt at kommunene skal bære utgiftene for dette. Kommunene har ikke mulighet til å påvirke utgiftsnivået. Det er korrekt, som det fremkommer i høringsdokumentene, at materiellet kommer innbyggerne til gode, men både politiet, spesialisthelsetjenesten og andre statlige etater vil også ha nytte av materiellet til innbyggernes beste. Dette tilsier også at det er direkte uakseptabelt at

Utviklingen av Sivilforsvaret må være en statlig oppgave finansiert over statsbudsjettet. Sivilforsvarets innsats kommer hele det sivile samfunnet til gode, ikke bare som en støtte til de primæroppgavene som kommunene har.

Til § 14. Kommunens plikter

Forslaget:

§ 14 Kommunens plikter

Kommunen skal bidra til gjennomføring av Sivilforsvarets oppgaver og de tiltak Sivilforsvaret iverksetter i henhold til § 6.

Videre skal kommunen blant annet:

- a) stille rom og kommunal grunn til rådighet ved innsats eller til utdannings- og øvingsformål for Sivilforsvarets myndigheter, og sørge for varme, lys og renhold i slike rom. Kommunen plikter å tillate forandringer av de rom som stilles til rådighet
- b) stille kommunal grunn til rådighet for bygging av sivilforsvarsanlegg
- c) treffe tiltak for innkvartering, bespisning og annen bistand til Sivilforsvaret når dette er nødvendig som følge av krigshandlinger
- d) ivareta oppgaver i forbindelse med lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell, jf. § 15
- e) bygge, utstyre, innrede og drive offentlige tilfluktsrom, jf. § 25 flg
- f) ivareta de kommunale beredskapsplikter som fremgår av § 16 og § 17 i denne loven
- g) beslutte evakuering i fredstid for ikke – akutte hendelser, jf. § 19
- h) gjennomføre evakuering etter §§ 18 – 22.

Med mindre annet er særskilt bestemt i loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven, er kommunen ansvarlig for kostnader som påløper etter denne bestemmelsen.

Denne paragrafen må ryddes vesentlig, da den bærer alt for mye preg av kopi fra den gamle Sivilforsvarsloven. De tunge oppgavene i §§ 16, 17, 18-22, 19, 25 er nå foreslått lovfestet særskilt. Dette gjør en slik "innholdsfortegnelse" overflødig; den kan forvirre mer enn den klargjør. Realitetene i bestemmelsene bør komme klart frem i den enkelte paragraf.

Det er Ålesund kommunes bestemte mening at forslaget om å utvide kommunens plikter nedtones til det som klart er kommunens primærforpliktelser overfor innbyggerne. Det felles sivile forsterkningsansvaret legges til et styrket Sivilforsvar.

Kommunens plikt til å dekke alle kostnadene som påløper etter denne bestemmelsen kan ikke aksepteres. Kommunen er positivt innstilt til å legge forholdene godt til rette for Sivilforsvaret, men kommunene må ikke pålegges å dekke sivilforsvarsutgiftene slik det fremkommer i paragrafens 2. ledd, litra a), b), d), e) for så vidt gjelder drift av tilfluktsrom, samt h) vedr. alle evakueringsutgifter. Sivilforsvarets behov bør dekkes over statsbudsjettet på lik linje med andre statlige tjenester.

Til § 15. Lagring og vedlikehold av Sivilforsvarets materiell

Her er det foreslått en reell utvidelse av Sivilforsvarets ansvar i forhold til utviklet praksis, og som kommunene i sin helhet skal betale for. Jfr. s. 32 øverst: " --- . I tillegg foreslår departementet at Sivilforsvarets myndigheter overtar faktisk forvaltning og vedlikehold av alt

sivilforsvarsmateriell. Kostnadene knyttet til de lokale lagrene - lagerleie, lønnskostnader til forvaltere og vedlikeholdsutgifter skal betales av kommunene etter reglene ovenfor. ----."

Særlig i forhold til at kommunene ikke har noen innflytelse eller påvirkning på det nivå som innkjøp og utrustning vil ligge på, støtter vi ikke denne bestemmelse.

Også sett i forhold til den generelle oppfatning om et større statlig engasjement gjennom Sivildforsvaret som støtte til kommunene og det sivile samfunn for øvrig. Sivildforsvaret bør selv settes i stand til å ta denne oppgaven.

Til § 16 Kommunal beredskapsplikt -risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen plikter å kartlegge situasjonen ved hjelp av ROS-analyser. Og videre: "*Resultatet av dette arbeidet skal vurderes og sammenstilles i en sektorovergripende risiko- og sårbarhetsanalyse.*" Dersom begrepet gis den betydningen at alle berørte sektorer - offentlig, privat og frivillig - skal sammenstilles der de har grensesnitt til kommunens tjenesteområde, så vil en slik sammenstilling bli meget kompetanse- og arbeidskrevende, og arbeidet krever omfattende samordning mellom sektorområdene.

Til § 19 Evakuering

At kommunen er foreslått tillagt vedtaksmyndighet for evakuering kan by på utfordringer. Politiet er den som i dag har dette som sitt domene i fredstid. Vi ser at det kan oppstå usikkerhet for publikum/nødstedte i en gitt situasjon når det skal vurderes om det er politiet eller kommunen som skal gi evakueringsordre. Usikkerhet i en slik situasjon vil være svært uheldig. Vi anbefaler at dagens ordning videreføres.

Til § 27 Tilfluktsromstjeneste i beredskapssituasjoner

Det foreslås at sivilforsvaret ikke lengre skal drive med tilfluktsromstjeneste, og at oppgaven med å drive offentlige tilfluktsrom overføres til kommunene. Sivildforsvarets tilfluktsromstjeneste har vært helt nedprioritert de siste årene, og det utdannes ikke lengre mannskaper eller gjennomføres øvelser innfor dette fagfeltet. I departementets vurdering (s. 40) foreslås at det skal foretas en ny utredning av tilfluktsrom som beskyttelseskonsept.

Ålesund kommune foreslår at man avventer en eventuell overføring av denne oppgaven til etter at utredningen er behandlet. Sivildforsvaret har tradisjonelt hatt spisskompetanse på tilfluktsrom, og tilfluktsrom har vært en av de viktigste oppgavene for etaten. Det er ikke rimelig å anta at kommunene vil kunne tilegne seg denne kompetansen uten en betydelig opplæring. Det er videre en vesentlig forskjell i å drive et privat tilfluktsrom med noen titalls plasser i forhold til å drifte et offentlig tilfluktsrom med flere tusen plasser. Dersom man velger å overføre oppgaven til kommunene, så må det følge økonomiske ressurser med.

Konklusjon med begrunnelse:

- Ålesund kommune slutter seg til behovet for oppdatering av lovgrunnlaget innen sivil beredskap, herunder generell beredskapsplikt. Vi ser at det er hensiktsmessig at kommunen får en plikt til å samordne sektorovergripende ROS-analyser.
- Sivildforsvarets organisasjon, kompetanse og utstyr må moderniseres i tråd med kommunenes behov for statlig operativ forsterkning. Ansvar for tilfluktsromstjeneste flyttes ikke til kommunene, men blir værende i Sivildforsvaret. Staten dekker alle utgifter slik de listes opp i lovforslagets § 14 om Kommunale plikter, 2. ledd, litra a), b), d) om lagring og vedlikehold av Sivildforsvarets materiell, e) for så vidt gjelder drift av tilfluktsrom, samt h) vedr. alle evakueringsutgifter.

- Myndighet til å beslutte evakuering ved ikke-tidskritiske situasjoner legges ikke til kommunene.
- Det er viktig at de som er først ute på et skadested er utrustet, både kompetanse- og utstyrsmessig, for å møte utfordringene på en forsvarlig måte.

Rådmannens innstilling:

1. Ålesund kommune støtter hovedprinsippene i lovforslaget som vil forbedre samfunnssikkerheten under alle former for kriser.
2. Saksutredningen er Ålesund kommune sin høringsuttalelse.

Formannskapets vedtak

13.10.2008

Som rådmannens innstilling.

Votering:

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

RETT UTSKRIFT

Dato: 14.10.2008

Sign.: [Signature]